

действия: коммуникативных, личностных, познавательных, регулятивных.

Представлены особенности формирования обобщенных способов действия (связанных с проявлениями общих и специфических закономерностей дизонтогенетического развития при нарушениях речи). Определено дальнейшее направление изучения проблемы, которое предполагает разработку психолого-педагогических механизмов реализации обобщенных способов действия в содержании учебно-дидактического обеспечения учеников с нарушением речи.

Ключевые слова: личностно ориентированный и компетентностный подходы, обобщенный способ действия, личностные, познавательные, регулятивные, коммуникативные обобщенные способы действий.

Sak T. Psycho-pedagogical conditions for the implementation of national standard primary education for children with severe speech disorders

The paper presents features of the new State standard primary education for children with special educational needs, including children with severe speech disorders, based on the learner-centered and competency approach; Psychological and pedagogical conditions for the general modes of action: communication, personality, cognitive, regulatory, The features for the general course of action related to the manifestation of the general and specific patterns of dyzontohenetychno with severe speech disorders. Outlined the future direction of research problems which consist in the development of psychological and educational mechanisms for implementing generalized modes of action in the matter of educational programs and educational and didactic support for students with severe speech disorders.

Keywords: personality and competence oriented approaches, generalized mode of action, personality, cognitive, regulatory, communication generalized mode of action.

Стаття надійшла до редакції 18.04.2015 р.

Статтю прийнято до друку 18.05.2015 р.

УДК 159. 98

Супрун М.О., Супрун Д.М.

**СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ ПІДЛІТКОВОЇ ДЕВІАЦІЇ
У СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОМУ КОНТЕКСТІ**

У статті досліджено сучасний стан розвитку проблеми злочинності серед неповнолітніх. Аналізуються історико-психологічні засади виникнення злочинності серед неповнолітніх у вітчизняних та зарубіжних джерелах.

Висвітлено сутність і структуру питання девіації підлітків у сучасному суспільстві (соціально-психологічний аспект). Встановлено елементи визначення девіації, критерії та показники сформованості соціальної поведінки та асоціальної поведінки. Особлива увага приділяється пошуку та розробці критеріїв соціальної поведінки, оптимального комплексу методів здійснення психологічної діагностики, що обумовлює визначення рівня її розвитку, розробці програми розвитку зазначеної поведінки та визначенню психологічної ефективності розробленої програми. Аналізуються практичні результати психологічного діагностування девіації в соціологічній, соціально-психологічній, соціально-педагогічній, а також юридичній і медичній площинах. Доведений тісний зв'язок поняття девіантної поведінки з поняттям норми поведінки, яку встановлює суспільство.

Ключові слова: психологічне діагностування, методологія, методи наукового психологічного дослідження, підліток, виховання, девіантна поведінка, суспільство.

Зміни соціальних цінностей, що відбуваються нині в політичному і соціально-економічному житті країни позначаються на всьому населенні України. На думку соціологів, соціальних психологів, соціологів і медиків найбільш незахищеними нині є діти, підлітки і літні люди.

Теоретична та практична актуальність зазначених питань полягає насамперед у тому, що проблеми виховання дітей і підлітків, яким притаманний певний ступінь соціальної незахищеності і дезадаптації, на сьогодні стоять особливо гостро. Це пов'язано з тим, що дезадаптовані неповнолітні становлять так звану "групу ризику", часто належать до малозабезпечених, неповних або "проблемних" родин. Недоліки сімейного виховання породжують труднощі під час навчання у школі, провокують конфлікти з педагогами і, як наслідок – соціальну дезадаптацію.

Наростання напруженості у суспільстві негативно позначається на вихованні підростаючого покоління. Соціальне неблагополуччя виявляється в руйнуванні родинних зв'язків, безпритульності, бродяжництві дітей, вчиненні ними антигромадських вчинків і правопорушень, пияцтві та наркоманії.

Зростає кількість дітей, які мають зазначені проблеми є найважливішою причиною переосмислення й реформування політики в галузі підліткового виховання і необхідності вжиття термінових заходів. Негативні прояви поведінки можуть сформуватися в сім'ї, у школі, коливатися від незначних до видимих девіацій, що зазвичай пов'язують із дитячою безпритульністю і неналежним рівнем вихованості.

Аналіз кримінальних справ щодо підліткової злочинності свідчить, що за останні десять років

вона зростає у кілька разів. Підвищується агресивність, зухвалість підлітків під час вчинення злочинів, зростає кількість фактів вилучення у них наркотичних засобів. Загалом спостерігається стійка тенденція до зростання протиправної активності підлітків дедалі молодшого віку. Все більше неповнолітніх, які перебувають на обліку в міліції, щодо яких відмовлено в порушенні кримінальної справи у зв'язку з недосягненням ними віку настання кримінальної відповідальності.

Як свідчать соціологічні дослідження, все частіше стаються випадки насильства і жорстокості стосовно дітей, чия уразливість пояснюється фізичною слабкістю, психічною і соціальною незрілістю, а також залежністю від дорослих – батьків, опікунів, вихователів, вчителів, родичів.

Наукова школа академіка В.М. Синьова накопичила значний досвід практичного втілення теоретичних засад виховання підлітків у процес підготовки працівників ОВС. Спираючись на соціально-теоретичну актуальність зазначеного наукового пошуку, ми поставили перед собою мету здійснити історико-психологічний огляд джерел, що розкривають різні аспекти девіантної поведінки підлітків. Насамперед необхідно зазначити, що вітчизняна та світова наука вже докладно вивчила філософські, юридичні, медичні, психологічні та педагогічні особливості девіантної поведінки дітей. Розуміючи багатогранність проблеми, ми у цій розвідці прагнули, перш за все, проаналізувати різноманітні підходи до вивчення причин поведінкових відхилень у підлітків та їх класифікацій, що має забезпечити практичну значимість нашого вивчення для практичних працівників ОВС.

Аналіз психолого-педагогічних джерел засвідчив, що відокремлення підліткового періоду пов'язане з тим, що нині відбувається значна розбіжність трактування соматофізичного, статевого і соціального розвитку. Саме тому ще Л.С. Виготський (1930), а за ним І.С. Кон (1979), вважали, що оцінка тривалості підліткового періоду і його особливостей залежать від рівня розвитку суспільства. Якщо початок цього періоду нерідко пов'язують зі статевим дозріванням, то об'єктивна оцінка термінів його завершення істотно різниться (від 15 до 20 років) залежно від соціального чинника. Тому контроль батьків за розвитком і життям дітей часто триває і після досягнення ними повноліття. В цілому підлітковий період має тенденцію до продовження (від 14 до 17 років), що знайшло своє відображення в молодіжній політиці та законодавстві низки країн, у тому числі України.

Соціально-психологічний підхід до розробки концепції підліткового періоду підкреслює, що соціальний вияв зазначеного етапу життя дитини доволі значущий і для типології вікових потреб та притаманних їм психологічних феноменів.

Соціальна складова в розвитку підлітка характеризується тим, що навчальна діяльність поступово змінюється прагненням до визначення свого місця у світі дорослих і у структурі суспільних стосунків. Тому це не сходинка чи "перехід" на шляху перетворення в дорослу людину, а самостійний віковий період, що має глибокий зміст, особливий сенс і суспільне значення.

Аналізуючи мотиви правопорушень, В.Д. Менделевич (2001) пропонує виокремити п'ять типів поведінкових відхилень [3, с. 9]:

- 1) делінквентний – порівняно низька суспільна небезпека, не спланований, спонтанний, часто невмотивований і неусвідомлена – 10% випадків;
- 2) адиктивний – визначається залежністю від токсичних або наркотичних речовин – 43% випадків;
- 3) патохарактерологічний – обумовлений передусім особливостями, характерними для психопатичних і асоціальних типів – 30% випадків;
- 4) психопатологічний – є наслідком перебігу психічного розладу, органічно пов'язаний з клінічними ознаками останнього – 15% випадків;
- 5) наявність гіперздібностей (талант, геніальність) – ігнорування реальності, значущості навколишнього світу – 2% випадків.

Досвід практиків психологічної служби ОВС вказує на постійну атмосферу насильства в мікросоціумі однолітків, що сприяє формуванню певних груп підлітків – носіїв низької самооцінки, неадекватності рівня адаптації, відсутності самоконтролю, конфліктності, емоційної нестійкості і значної фрустраційної напруженості.

Проблема девіантної поведінки, є надзвичайно актуальною, проте вивчена вона недостатньо, як у соціально-психологічному, так і у правовому аспекті. Одним з дискусійних питань є різночитання в

термінології цієї групи відхилень і розладів – “порушення поведінки”, “патологічна поведінка”, “аномальна поведінка”, “девіантна” і “делінквентна поведінка”. Спроби фахівців систематизувати передумови таких порушень є недостатньо розробленими. На думку дослідників, це, насамперед, пов’язано з браком чітких діагностичних критеріїв. У американській класифікації, наприклад, різні типи асоціальних розладів і відхилень формуються не з огляду на індивідуальні риси людини, а є переліком (реєстром) правопорушень і неприйнятних вчинків.

У прийнятій вітчизняній класифікації девіацій виокремлюють антидисциплінарну поведінку (порушення режиму і дисципліни в навчально-виховних установах); антисоціальну (невиконання етичних норм поведінки); делінквентну (протиправну); аутоагресивну поведінку (спрямовану на себе).

У клінічній і педагогічній практиці часто зустрічаються патохарактерологічні реакції, які виявляються, в основному, як ситуативно обумовлені порушення поведінки (втеча з дому, бродяжництво, алкоголізація, суїцидальна поведінка, сексуальні збочення, токсикоманія тощо).

Наукові розвідки з проблем девіації почасти є спробою їх вирішення в соціологічній, соціально-психологічній, соціально-педагогічній, а також юридичній і медичній площинах.

Найбільш загальне уявлення про девіантну поведінку стосується порушень норм, що є основоположниками у спілкуванні між людьми. Слід підкреслити, що норма є величиною змінною, на яку впливають різні фактори: віковий, етнічний, соціальний, професійний, статевий, ідеологічний тощо.

В.С. Ротенберг і С.М. Бондаренко вважають, що відхилення у поведінці підлітків, включаючи невмотивовані напади жорстокості, у деяких випадках можуть бути “диким” проявом неправильно орієнтованої пошукової активності. Під час психічного, фізичного і статевого дозрівання потреба в пошуку дуже гостра і якщо вона неправильно орієнтована, то може спричинити девіантну поведінку.

Німецький психотерапевт Г. Аммон стверджує, що людина народжується з потенціалом так званої конструктивної агресивності, яку він розглядає у сенсі пошукової поведінки. За правильного виховання така агресивність розвивається і посилюється, стимулюючи творчий розвиток в іграх, спілкуванні з однолітками і дорослими. Коли ж дитина стикається з конфліктами в сім’ї, тоді і з’являється деструктивна агресивність, а потреба в пошуку має якість реалізуватися.

В.С. Ротенберг і С.М. Бондаренко вважають, що неправильно орієнтована потреба в пошуку може виявитися не тільки в невмотивованій агресивності, а й у несподіваних асоціальних вчинках. Так, на їх погляд, і деякі неформальні масові молодіжні рухи, приміром, панків виникли на тлі незадоволені потреби в пошуку.

В.І. Кондрашенко звертає увагу на той факт, що девіації, серед підлітків зустрічаються доволі часто. Адже у 30-50% неповнолітніх, які потрапляють у психіатричні стаціонари, виявлені девіантні форми поведінки.

Такі поведінкові відхилення у підлітків можуть носити різноманітний характер. Це і протиправні дії, й ігнорування загальноприйнятих норм моралі пияцтво, сексуальна розбещеність, бродяжництво, суїцидальні прояви тощо. Складність проблеми в тому, що інколи важко буває відповісти на питання: чи є відхилення в поведінці ознакою психічного захворювання, чи це психологічна особливість перехідного віку, або просто дефект виховання.

Інший аспект проблеми є в тім, що вона стоїть на перетині інтересів і у площині розгляду багатьох наук: психіатрії, психології, соціології, педагогіки, філософії, юриспруденції. Найбільш тісне переплетення наукових пошуків тут спостерігається в соціально-психіатричному і психологічному виявах, які настільки поєднані, що важко виокремити в чистому вигляді ту чи іншу площину. Проте, в будь-якому випадку, девіантна поведінка безпосередньо пов’язана з відхиленнями у формуванні особистості і утрудняє соціальну адаптацію людини, яка дорослішає.

А.Г. Амбрумова, Л.Я. Жезлова (1983), виходячи з соціально-психологічних критеріїв, визначають чотири основні ланки девіантної поведінки у дітей антидисциплінарна; асоціальна (антигромадська); делінквентна (протиправна); аутоагресивна.

В.Н. Кудрявцев (1986), за ознакою цільової спрямованості і мотивами, всі види поведінкових відхилень поділяє на три групи: 1) відхилення корисливої орієнтації; 2) відхилення агресивної орієнтації; 3) відхилення соціально-пасивного типу, пов’язані з відчуженням від суспільства і колективу (зловживання алкоголем, наркотиками, суїцидальна поведінка).

В.В. Ковальов (1981) говорить про три групи поведінкових відхилень: 1) соціально-психологічні (недисциплінованість, протиправна і асоціальна поведінка); 2) клінічно-психопатологічні; 3) особистісно-динамічні [5, с. 93].

А.Е. Лічко вважає, що вади поведінки слід розглядати у двох напрямках:

1) за формою вияву порушення (делінквентна, втеча з дому, бродяжництво, алкоголізація, сексуальні девіації, суїцидальна поведінка); 2) з урахуванням чинників, мотивів, що перебувають в їх основі (біологічний і соціопсихологічний). До біологічних чинників дослідник зараховує ураження головного мозку, явища акселерації та інфантилізму; до соціопсихологічних – соціальне середовище і психологічні особливості підліткового віку.

Глибше розуміння причин виникнення девіацій дають дослідження, що проводяться у кримінальній психології. Криміналісти вивчають, передусім, передумови злочинної поведінки (К.Е. Ігошев, Н.А. Дремова, В.Г. Асєєв, В.В. Лунєєв, В.С. Вовків, В.Н. Кудрявцев та ін.).

Так Н.А. Дремова (1972), досліджуючи мотиваційну структуру поведінки правопорушників встановила, що метою розкрадань і крадіжок у підлітків найчастіше є не користь, а “наслідування моди”, захоплення річчю, потреба в самоствердженні.

К.Е. Ігошев (1971), вивчав потреби та інтереси неповнолітніх правопорушників, і визначив, що основним спонукачем є жадібність у 23,2% обстежених, алкоголізм – у 57,1%, індивідуалізм – у 47,2%, бідність духовних інтересів – у 38,9%, а також загалом низький рівень їх інтелектуального розвитку. Більшість фахівців вважають, що девіантна поведінка є закономірною в тому сенсі, що вона не виникає на порожньому місці, а “зростає” на ґрунті найважливіших інститутів цивілізації – сім’ї і суспільства [2, с.99]

Важкі підлітки, зазвичай – є наслідком виховання у неблагополучних сім’ях. Звідси, девіації є похідними цілого комплексу причин: спадкові захворювання; неналежний догляд за дитиною; відсутність нормальних сімейних стосунків тощо. Особлива проблема в таких родинах – жорстокість щодо дітей. Сексуальне насильство є – формою найвитонченішого знуцання, жертви якого дуже часто не лише не шукають захисту, а й соромляться розповісти про свою біду. Безумовно, негативний відбиток на дитячу психіку накладає спостереження за проявами насильства як у власній сім’ї, так і в телепередачах і кінофільмах [4, с. 97].

Г.І. Кузнецова, В.О. Харченко, виокремлюють три групи девіацій у недисциплінованих підлітків: 1) аномалії у сфері взаємин з батьками, педагогами, колективом (неповага до старших, упертість, грубощі); 2) нещирість; 3) відхилення в емоційній сфері (агресивність, запальність, плаксивість тощо) [1, с. 9].

С.Ф. Устименко (1984) звертає увагу на те, що реакція молодших підлітків на несприятливу для їх розвитку ситуацію значно відрізняється від аналогічних реакцій старших за віком дітей. Так, у молодшому підлітковому віці спостерігається: 1) прагнення понизити цінність бажаного; 2) сублімація; 3) фантазування; 4) фрустрація (агресія). У старшому підлітковому віці: 1) реакція опозиції (демонстративні дії негативного порядку); 2) реакція відмови (непокоря вимогам); 3) прагнення уникнути небажаних контактів (реакція ізоляції).

У виникненні і формуванні девіантної поведінки соціально-психологічні чинники, як правило, вважаються провідними. Подеколи суспільство висуває підліткові непосильні для нього вимоги. Наприклад, складні сучасні програми обов’язкового навчання. Крім того, юний вік може послугувати агентом прискорення розвитку порушень, перші ознаки яких з’являються в ранньому дитинстві. Доволі наочними є “пубертатні поведінкові кризи”, особливо важкі за вираженої акселерації. Проте, як вважають А.Е. Лічко, І.С. Кон, з настанням статевого дозрівання можуть пом’якшитися деякі загострені вияви девіації [3, с. 95].

А.Г. Асмолов, Б.Н. Алмазов, Ю.З. Гільбух, та ін. зазначають, що серед важливих чинників, що формують особу, насамперед, слід згадати малі соціальні групи – сім’ю, групу однолітків, а також школу, виробничий колектив, суспільство, що здійснює політичну, ідеологічну, етичну культурну, а також загалом виховну дію. Вчені розрізняють рівні взаємодії людини з суспільством, на яких формуються уявлення кожного про світ:

1-й рівень – неформального спілкування, до якого вдаються люди, які мешкають із підлітком.

Від них дитина залежить, їхню думку вона цінує. Страх відірватися від оточення, потрапити в незнайомі умови примушує дитину приймати погляди, установки, деколи навіть забобони свого неформального лідера;

2-й рівень взаємодії – це корпорація, до якої людина належить. Обумовлюється видом діяльності (професійною або суспільною) і належністю до певного прошарку населення;

3-й рівень – взаємодія із макросередовищем. Спосіб організації, характерний для суспільства уміщує в собі принципи, на яких ґрунтуються мораль і право, тобто соціальні норми.

До проблем виховання в неблагополучних родинах звертались багато вітчизняних і зарубіжних психологів, якими були створені декілька типологій неблагополучних сімей [3, с. 9].

Типологія за Г.Г. Бочкарьовою складена на засадах врахування змісту переживань підлітка. До першого типу належать сім'ї з неблагополучною емоційною атмосферою, в якій панує байдужість у стосунках між дітьми і батьками. До другого типу належать родини, в яких відсутній емоційний контакт між батьками і дітьми при збереженні зовнішніх етичних стосунків, де байдужість дорослих примушує нащадків шукати емоційні контакти поза сім'єю. Третім є тип сімей з "хворою моральною атмосферою", де дитину залучають до співучасті в аморальному способі життя.

Л.С. Алексєєва розрізняє неблагополучні сім'ї як конфліктні, аморальні, педагогічно некомпетентні, асоціальні.

А.Е. Лічко розрізняє родини, де діти виховуються: 1) за типом гіперопіки; 2) за типом гіпоопіки; 3) за типом "кумир сім'ї" (у нащадках культивують егоцентризм, заохочують їх за незначні успіхи); 4) за типом "попелюшки", що означає залежність від негативної думки дорослих, скептичну оцінку можливостей дитини [1, с. 95].

Отже, сукупність соціальних чинників (сімейних, шкільних, мікрооточення, суспільних у цілому) істотно впливає на розвиток особистості підлітка. Можна з упевненістю говорити, що такі чинники визначають і характер соціальної активності – її позитивну або негативну спрямованість.

Чинниками порушень соціалізації дитини вважають: алкоголізм, асоціальну особистісну деформацію і кримінальність рідних; психопатичні риси в батьків у вигляді психічної ригідності з підвищеною афективною збудливістю, а також їх незрілість та ізольованість, нестійка самооцінка, зниження толерантності щодо стресів і особисті проблеми (потреба батьків встановити суворий контроль над дитиною; самотність та погане здоров'я матері чи батька тощо) [4, с. 5].

У підлітковому і юнацькому періодах десоціалізація виявляється переважно на особистісному рівні й виражається в соціально-психологічній деформації людини з формуванням антигромадських ціннісних установок. Таким чином, у одних неповнолітніх відбувається перехід від стадії делінквентності до стійкої кримінальної поведінки. В інших асоціальна поведінка обумовлена не прогалинами правосвідомості, а порушеннями психічного розвитку і відхиленнями в емоційно-вольовій та інтелектуальній сферах, незрілості, "дитячій" мотивації провини.

Підбиваючи підсумки можна сказати, що криміналізація, корозія моральних норм поведінки, негативними впливами сучасного життя стають збудниками аморальності, жорстокості і байдужості для підростаючого покоління, насичують "суспільну атмосферу" обставинами і стосунками, що призводять до нервово-психічних відхилень, емоційних розладів підлітків.

Поняття девіантної поведінки нерозривно пов'язане з поняттям норми поведінки, яку встановлює суспільство. Її позиції включають дисциплінарний, моральний і правовий аспекти. Основним критерієм соціальної поведінки є адекватна адаптація, яка означає, по-перше, схвалення вчинків молоді людини суспільством, по-друге, гармонійність і спрямованість її життєвого кредо.

Розглядаючи історико-психологічні засади девіантної поведінки підлітків як основу проведення практичних досліджень у сфері вікової та педагогічної психології, ми свої наукові інтереси спрямували у площину виявлення особливостей здійснення завдань корекційно-виховного процесу із різними категоріями учнів, які мають відмінності психофізичного розвитку. Розв'язання зазначеного завдання поряд із суто теоретичною має вагому соціальну спрямованість, що і становить основу наших подальших досліджень.

Використана література:

1. Алмазов Б.Н. Психическая средовая дезадаптация несовершеннолетних. – Свердловск: СГУ, 1986. – 205 с.
2. Барко В. І. Психолого-педагогічна діагностика творчого потенціалу особистості: [Методичні рекомендації для практикуючих психологів] / Барко В. І., Панок В.Г. – Київ – Тернопіль: Видавничий відділ ТЕІПО, 2000. – 300 с.
3. Супрун Д.М. Формування у керівників органів внутрішніх справ мотивації збереження здоров'я / Д. М. Супрун // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 4. – С. 257–263.
4. Cecil H. Patterson and C. Edward Watkins, Jr. "Theories of Psychotherapy", 5th ed., New York: Holt, Rinehart and Winston, 1997. – 169 p.
5. Heider F. The Psychology of Interpersonal Relations. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1958. – 179 p.

References:

1. Almazov B.N. Psyhycheskaja sredovaja dezadaptacija nesovershennoletnih. – Sverdlovsk: SGU, 1986 – 205 s.
2. Barko V.I. Psyhologo-pedagogichna diagnostika tvorchoho potentsialu osobistosti: [Metodichni rekomendatsiyi dlya praktikuuyuchih psyhologiv] / Barko V.I., Panok V.G. – Kiyiv – Ternopil: Vidavnychiy viddil TEIPO, 2000. – 300 s.
3. Suprun D.M. Formuvannya u kerivnikov organiv vnutrishnih sprav motivatsiyi zberezheniya zdorovya / D. M. Suprun // Visnik Akademiyi upravlinnya MVS. – 2010. – № 4. – S. 257–263.
4. Cecil H. Patterson and C. Edward Watkins, Jr. "Theories of Psychotherapy", 5th ed., New York: Holt, Rinehart and Winston, 1997. – 169 p.
5. Heider F. The Psychology of Interpersonal Relations. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1958. – 179 p.

Супрун Н.А. Супрун Д.Н. Девиантное поведение подростков (социально-педагогический аспект).

В статье исследовано современное состояние проблемы преступности среди несовершеннолетних. Анализируются историко-психологические основы возникновения преступности среди несовершеннолетних в отечественных и зарубежных источниках.

Освещены сущность и структура вопроса девиации подростков в современном обществе (социально-психологический аспект). Установлены элементы определения девиации, критерии и показатели сформированности социального поведения и асоциального поведения. Особое внимание уделяется поиску и разработке критериев социального поведения, оптимального комплекса методов осуществления психологической диагностики, обуславливает определение уровня его развития, разработке программы развития указанного поведения и определению психологической эффективности разработанной программы. Анализируются практические результаты психологического диагностирования девиации в социологической, социально-психологической, социально-педагогической, а также, юридической и медицинской плоскостях. Доказана тесная связь понятия девиантного поведения с понятием нормы поведения, которое устанавливает общество.

Ключевые слова: психологическое диагностирование, методология, методы научного психологического исследования, подросток, воспитания, девиантное поведение, общество.

Suprun M.O., Suprun D.M. Deviant behavior of teenagers (Social and pedagogical aspects)

This article explores the current state of juvenile delinquency. The historical and psychological foundations of occurrence of juvenile delinquency in domestic and foreign sources are analyzed.

The nature and structure of matter deviation teens in today's society (social and psychological aspects) are viewed.. Special attention is paid to the socio-psychological approach to developing the concept of adolescence. Elements of the definition of deviation, criteria and indicators of formation of social behavior and antisocial behaviour are established. Particular attention is paid to finding and developing criteria for social behavior, the optimal set of methods of psychological diagnosis, which makes determining the level of its development, development program of the specified behavior and psychological definition of developed program's efficiency.

The practical results of psychological diagnosis deviation in sociological, psychological, social, educational, and medical and legal dimensions are analyzed. Close relationship of deviant behavior with the concept of norm of conduct, which are set by the society are driven.

Keywords: psychological diagnosis, methodology, methods of scientific psychological research, teenager, education, deviant behavior and society.

Стаття надійшла до редакції 10.03.2015 р.
Статтю прийнято до друку 20.03.2015 р.